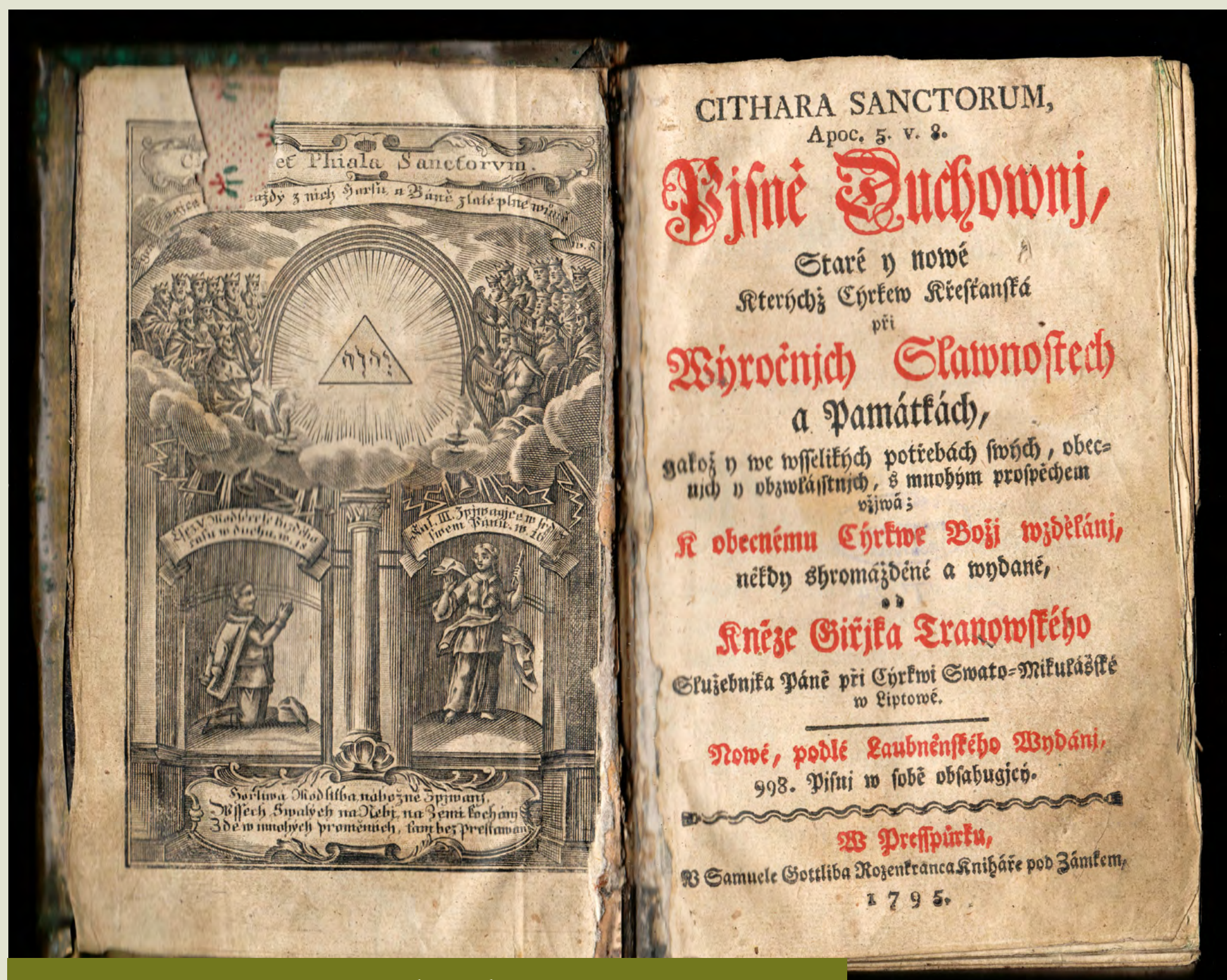

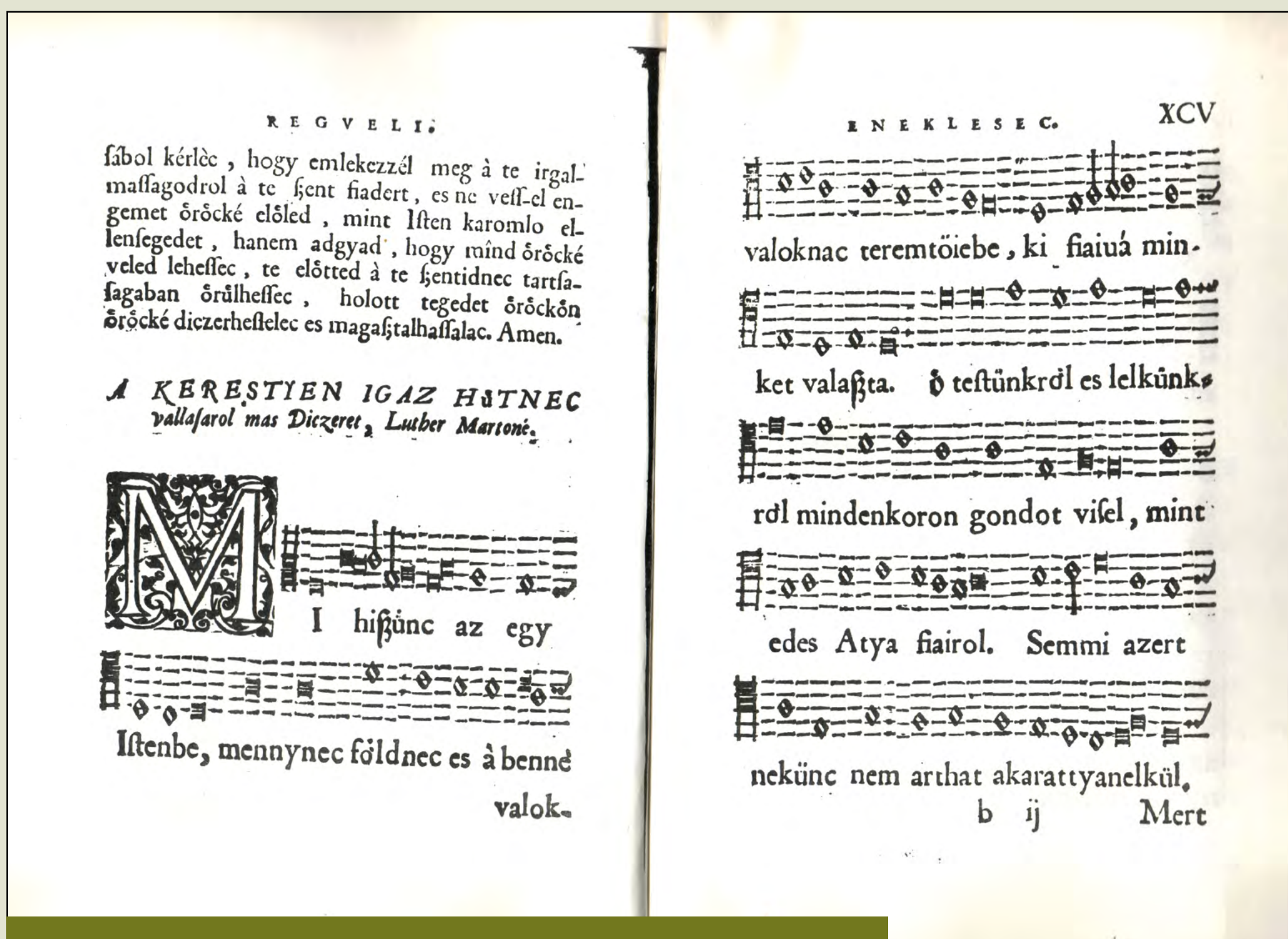
Éneklő gyülekezet

A tranoscius énekeskönyv 1795-ös, pozsonyi kiadásának címlapja

Az 1743-ban megjelent „Új zengedező mennyi kar” címlapja

Luther éneke Huszár Gál 1574-es komjáti énekeskönyvében

Kézírtas énekeskönyv lapja. Besztercebánya, 1623

Mely igen jó az Úr Istent dicsérni, Felségednek, én Uram, énekelni – hangzik fel Sztárai Mihály (†1575) zsoltárátköltése templomainkban. Hajdanán a keresztyének minden gyülekezetében énekeltek: istentiszteleten, családi körben étkezéskor, jeles alkalmakon (keresztelő, esküvő), szárazon és vízen való utazáskor. Reggel énekkel kezdték, este énekkel fejezték be a napot. Azokban az időkben, amikor az emberek még nehezen jutottak saját Bibliához, az énekeskönyvből olvastak-énekeltek. Az énekek segítették a hitben való állhatatos megmaradást az üldöztetések idején, amikor a protestánsok sok helyen csak magánházakban tarthattak istentiszteletet. Gálszécsi István 1536-ban és Huszár Gál 1560/61-ben jelentette meg az első magyar énekeskönyveinket.

A reformátorok megújították a keresztyénység korábbi évszázadaiban kialakult éneklési és liturgikus gyakorlatát. A reformációban hallatlan virágzásnak indult a Biblia igéjével szóló, anyanyelvű énekköltés: verses zsoltárparafrázisokat, ünnepi és tanító énekeket írtak. Dallam és szöveg együtt szólítja meg azóta is az éneklők értelmét és szívét: tanít, int, vigasztal, s eközben gyönyörködtet. Az énekelt imádság az ember minden élethelyzetére megadja a választ, néha szomorúságra, néha vígasságra indít. A hívők kezdetben a kántor tanítása nyomán, hallás után tanulták meg a dallamot és a szöveget. Az iskolai énektanítás eredményeként az iskolások kórusa énekelte az istentiszteleten az anyanyelvű szertartási énekeket és vezette a gyülekezet énekét. Iskolás gyermekek énekeltek a temetéseken is.

Az éneklés századokon át összekötő kapocsként szolgált a soknyelvű Kárpát-medence evangélikusai között. Az elnéptelenedett falvak és városok újra telepítésekor a német és szlovák evangélikusok magukkal hozták énekeskönyveiket. A békéscsabaiak a híres Tranosciust. Jiří Třanovský (1591–1637) biblikus cseh nyelvű énekeskönyve 1636-tól kezdve máig kétszázon felüli kiadásban szolgálja a gyülekezeti éneklést. A gyakori használat miatt a vaskos köteteket rézveretekkel erősítették meg. Esküvői vagy konfirmációs ajándékként az ifjak Tranosciust kaptak. A magyar anyanyelvű hívek számára 1847–1960 között adták ki a békéscsabai énekeskönyvet. 1982-ben jelent meg először az egész országban használt egységes magyar énekeskönyv, benne a csabaiak 1718-tól kezdve énekelt *Isten nekem erőm, bizodal-mam* (Pán Bůh jest má síla i doufání) kezdetű énekével.